

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0505U000023

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-01-2005

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черній Анатолій Мусійович

2. Cherniy Anatoliy Musyevich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 16.00.10

Назва наукової спеціальності: Ентомологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-12-2004

Спеціальність за освітою: 7.130103

Місце роботи здобувача: Інститут захисту рослин УААН

Код за ЄДРПОУ: 05523406

Місцезнаходження: 01000, вул. Васильківська, 33

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.004.02

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, Київська обл., 03041, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут захисту рослин УААН

Код за ЄДРПОУ: 05523406

Місцезнаходження: 01000, вул. Васильківська, 33

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.37.13

Тема дисертації:

1. Біологічне обґрунтування застосування регуляторів життєдіяльності комах для обмеження їх чисельності
2. Biological substantiation of use of pest life ability regulators for restriction of their population

Реферат:

1. . Об'єкти досліджень - популяції основних лускокрилих шкідників яблуневого саду, капусти і колорадського жука на кар-топлі; синтетичні феромони, інгібітори синтезу хитину, ювеноїди, стерилізатори. Мета досліджень - обґрунтування і розробка екологічно безпечних прийомів інтегрованого захисту овоче-вих культур і яблуневого саду від шкідників на основі застосування вибірково діючих регуляторів поведінки, росту і розмноження комах. Методи досліджень - лабораторні і польові методи ентомології, захисту рослин, електрофізіології, радіобіології. Наукова новизна - обґрунтована концепція та розроблено алгоритми регуляції життєдіяльності шкідливих видів комах і обмеження їх чисельності. Вперше встановлені кількісні параметри феромонної комунікації лускокрилих, обґрунтовано феромонний моніторинг і основні критерії його інформативності. Розроблена принципово нова феромонна пастка, удосконалена технологія масового розведення яблуневої плоджерки на живильних середовищах, виявлені нові фосфорорганічні сполуки з хемо-стерилізуючою активністю - новизна підтверджена 6 авторськими свідоцтвами СРСР.

Доведено, що біорегулятори в системах захисту рослин є вибіркоким фактором пригнічення життєздатності і обмеження чисельності шкідливих видів комах та безпечним для корисної ентомофауни. Практичне значення - розроблені методичні основи і практичні прийоми регуляції чисельності шкідливих комах. Виявлені ефективні препаративні форми синтетичних феромонів лускокрилих шкідників овочевих культур і яблуневого саду і розроблено технологію феромон-ного моніторингу, що дає змогу оптимізувати строки проведення захисних заходів та раціонально використати інсектициди. Удосконалені системи захисту овочевих культур і яблуневого саду на основі нових методів моніторингу фітофагів та застосування регуляторів росту і розвитку комах дають можливість скоротити хімічні обробки в 1,5-2 рази, підвищити безпечність навколишнього середовища і забезпечити діяльність корисної ентомофауни. Галузь - сільське господарство.

2. 9118. Р е ф е р а т параметри феромонной коммуникации чешуекрылых, обосновано феромонный мониторинг и основные критерии его информативности. Разработана принципиально новая феромонная ловушка, усовершенствована технология массового разведения яблонной плодовой гнили на питательных средах, выявлены новые фосфорорганические соединения с хемостерилизующей активностью - новизна подтверждена 6-ю авторскими свидетельствами СССР. Доведено, что биорегуляторы в системах защиты растений являются избирательным фактором угнетения жизнедеятельности и ограничения численности вредных насекомых и безопасным для полезной энтомофауны. Практическое значение - разработаны методические основы и практические приёмы регуляции численности вредных насекомых. Выявлены эффективные препаративные формы синтетических феромонов чешуекрылых вредителей овощных культур и яблоневого сада, разработано технологию феромонного мониторинга, что даёт возможность оптимизировать сроки проведения защитных мероприятий и рационально использовать инсектициды. Усовершенствованные системы защиты овощных культур и яблоневого сада на основе новых методов мониторинга и использования регуляторов роста и развития насекомых дают возможность сократить химические обработки в 1,5-2 раза, повысить экологическую безопасность окружающей среды и обеспечить деятельность полезной энтомофауны. Сфера использования - сельское хозяйство. 3. Object - populations of main lepidoptera pests of apple orchard, cabbage and colorado potato beetle on potato, synthetic pheromons, inhibitors of hitin synthesis, juvenoids, sterilizers. Aim: theoretical generalization and biological substantiation of use of pest life ability regulators in ecologically safe systems for vegetable and apple orchard protection. Methods of investigation: laboratory and field methods of entomology, plant protection, electrophysiology, radiobiology. Novelty: Conception of regulation of insect life ability and restriction of their population is substantiated and algorithms of life regulation of pests and their control are developed. For the first time quantitative parameters of pheromone communication of lepidoptera, electrophysiological and behavioral reactions of males on native and synthetic pheromones, effects of inhibitors of hitin synthesis, juvenoids and sterilizers on different stages of insects are determined. Principally new pheromone trap is developed, technology of mass production of apple codling moth on nutrient media was improved, new phosphororganic compounds with hemosterilizing activity was found. Novelty is proved by 6 patents of USSR. It was proved, that bioregulators are selective factors for inhibition of vitality and control of population of pests and are safe for beneficial insects. Practical results - Methodical basis and practical methods for regulation of pest populations. Efficient formulations for synthetic pheromones of lepidoptera pests of vegetable crops are revealed. Technology of pheromone monitoring was developed. It makes it possible to assess optimal terms for protection measures and rationally use insecticides. Systems for vegetable and apple orchard protection, which are based on new methods of monitoring of phytophages with aid of insect growth regulators were improved. It allows to decrease use of conventional insecticides 1.5-2 times, increase of environment safety and ensure action of beneficial entomofauna. Sphere of use - agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федоренко Віталій Петрович

2. Fedorenko Vitaliy Petrovych

Кваліфікація: д.б.н., 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хоменко Іван Іванович

2. Хоменко Іван Іванович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тертишний Олександр Степанович

2. Тертишний Олександр Степанович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яновський Юрій Петрович

2. Яновський Юрій Петрович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кирик Микола Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кирик Микола Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.